

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 31.3.2010
COM(2010)125 konč.

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Tretje poročilo o spremljanju prestrukturiranja jeklarstva v Bolgariji

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Tretje poročilo o spremljanju prestrukturiranja jeklarstva v Bolgariji

1. UVOD

Evropska unija je v Protokolu 2 k Evropskemu sporazumu¹ dosegla soglasje o prehodnih ureditvah za pomoč pri prestrukturiranju, ki Bolgariji omogoča zaključitev procesa prestrukturiranja jeklarske industrije. Bolgariji je bila odobrena dodelitev državne pomoči za namene prestrukturiranja, če:

- se na koncu obdobja prestrukturiranja s to pomočjo zagotovi ekonomska upravičenost podjetij, ki so to pomoč prejela, v običajnih tržnih pogojih,
- sta znesek in intenzivnost te pomoči strogo omejena na to, kar je nujno potrebno za obnovitev ekonomske upravičenosti, in se postopoma zmanjšujeta,
- je program prestrukturiranja povezan z racionalizacijo in zmanjšanjem skupne proizvodne zmogljivosti v Bolgariji.

Prvotno obdobje prestrukturiranja bi moralo trajati do konca leta 2006. Vendar je Bolgarija navedla, da ne bo mogla izpolniti zahtev iz Protokola 2 v skladu z obstoječim nacionalnim programom prestrukturiranja (NRP) in individualnim poslovnim načrtom (IBP). Bolgarija je zato pred pristopom k EU predložila spremenjeni program prestrukturiranja in poslovni načrt ter zahtevala podaljšanje obdobja prestrukturiranja. S Sklepom št. 3/2006 Pridružitvenega sveta EU-Bolgarija z dne 29. decembra 2006² je bil Protokol 2 spremenjen z namenom podaljšanja obdobja prestrukturiranja do konca leta 2008, Komisiji pa naložena obveznosti spremljanja in poročanja. Edina družba, ki jo je zajemal razširjeni NRP, je bila Kremikovtzi AD.

Komisija je sprejela dve poročili o spremljanju za leti 2006³ in 2007⁴.

2. REZULTATI SPREMLJANJA

S tretjim in končnim poročilom o spremljanju so dopolnjena prejšnja poročila Komisije in ocenjeni rezultati, doseženi do konca leta 2008, ki je zadnje leto prestrukturiranja. Komisija je že v prejšnjih poročilih opozorila, da cilji prestrukturiranja iz Protokola, ki vključujejo ekonomsko upravičenost, naložbe v tehnologijo in okoljske naložbe, prodajo, znižanje stroškov in produktivnost, niso bili doseženi. Od takrat so bolgarski organi obvestili Komisijo, da se je izvajanje IBP za družbo Kremikovtzi AD ustavilo 6. avgusta 2008, potem ko je bil objavljen stečaj in uveden stečajni postopek na mestnem sodišču v Sofiji. Poslovanje družbe trenutno nadzoruje upravitelj, ki ga je imenovalo sodišče.

¹ UL L 358, 31.12.1994, str. 3–222.

² UE–BG 1908/06 – <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st01/st01908-re01.en06.pdf>.

³ COM(2008) 511.

⁴ COM(2009) 146.

2.1. Spremljanje ključnih meril prestrukturiranja

Državna pomoč

Sklep št. 3/2006 Pridružitvenega sveta določa zgornjo mejo zneska državne pomoči, ki se lahko dodeli družbi Kremikovtzi AD, in prepoveduje dodelitev državne podpore kateri koli drugi družbi v jeklarskem sektorju. Najvišji znesek državne pomoči, odobren za družbo Kremikovtzi AD, je znašal 432,6 milijona BGN. Vendar ker družba ni izkoristila dela pomoči za prestrukturiranje zaposlovanja ter ga zato tudi ni dobila, je znesek dejanske izplačane državne pomoči znašal 431,1 milijona BGN.

V letu 2008 družbi Kremikovtzi AD ali kateremu koli drugemu proizvajalcu jekla v Bolgariji ni bila dodeljena nobena druga državna pomoč.

Zmanjšanje zmogljivosti

Z namenom izravnave konkurenčne prednosti zaradi prejemanja državne pomoči je morala družba Kremikovtzi AD za stalno zapreti valjarno z zmogljivostjo 500 000 ton končnih izdelkov. Spremljanje je pokazalo, da je bila valjarna zaprta v skladu z ustrezno zakonodajo EU⁵ pred koncem obdobja prestrukturiranja.

Ekonomska upravičenost

Ob koncu obdobja prestrukturiranja v letu 2008 se je pričakovalo, da bo družba Kremikovtzi AD dosegla dolgoročno ekonomsko upravičenost⁶. Vendar se je že sredi leta 2008 položaj družbe še poslabšal, tako da ni več zmogla poravnati dolgov, in treba je bilo začeti stečajni postopek. V skladu s standardi Komisije o državni pomoči plačilno nesposobna družba ni ekonomsko upravičena.

Ugotovitev ekonomske neupravičenosti utemeljujejo tudi finančni rezultati družbe. Finančni podatki, ki jih je predložila družba, se ne morejo šteti za dejansko ponazoritev stanja, saj številna pomembna vprašanja niso bila pojasnjena, revizorji pa niso hoteli dati mnenja o nekonsolidiranih računih družbe Kremikovtzi AD za leta 2006, 2007 in 2008. Vendar nerevidirani finančni izkazi kažejo, da je bilo poslovanje v letu 2008 negativno, kar pomeni nespoštovanje obveznosti glede ekonomske upravičenosti, sprejetih v IBP. Rezultati, tj. -33,1 % EBITDA/prihodek (cilj: 13,5 %) in -107,1 % EBIT/prihodek (cilj: 1,5 %), so bili še slabši kot v letu 2007.

Glavni razlog za takšno stanje je bilo zmanjšanje likvidnosti, ker lastniki družbe niso vložili sredstev kot „lastni prispevek“, kakor je bilo dogovorjeno v IBP. Ena od posledic zmanjšanja likvidnosti je bil negativni vpliv na kreditne pogoje, ki jih določajo dobavitelji surovin, saj je morala družba plačati višje cene za surovine (poleg zvišanja cen na svetovnem trgu jekla).

Pozneje v letu 2008 družba ni kupovala surovin na svetovnem trgu, temveč je zaradi nenehnih likvidnostnih težav večinoma poslovala na podlagi sporazumov o blagovni menjavi in

⁵ Sklep št. 3010/91/ECSC, UL L 286, 16.10.1991, str. 20.

⁶ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

Ekonomsko upravičenost pomeni, da družba ob koncu obdobja prestrukturiranja zopet doseže trajnostno dobičkonosnost. Komisija v skladu s svojo dolgoletno prakso meni, da morajo družbe doseči:

- bruto rezultat poslovanja, tj. odstotek EBITDA (dobiček pred odbitkom obresti, davkov in amortizacije) prihodka v višini vsaj 10 % za neintegrirane jeklarske družbe in 13,5 % za integrirane valjarne;
- minimalno donosnost, tj. odstotek EBIT (dobiček pred odbitkom obresti in davkov) prihodka v višini vsaj 1,5 %.

dobavljala končne izdelke v zameno za surovine. Zato je zvišanje cen surovin le omejeno vplivalo na ekonomsko upravičenost družbe, saj na dejanske nakupne cene niso vplivala nihanja na svetovnem trgu, temveč so bile odvisne od poslovnih pogojev družbe Kremikovtzi AD.

Hkrati je na ekonomsko upravičenost družbe negativno vplivala njena strategija, saj je od svojih strank zahtevala pogoje predfinanciranja (predplačila) v zameno za nižje prodajne cene. V tem primeru se je družba kljub nižjim maržam osredotočila na trgovce in ne na končne uporabnike. Zaradi pogojev teh poslovnih dogovorov je družba dosegla prodajne cene, nižje od povprečja na trgu.

Zmanjšanje stroškov

Nadaljnje je zmanjšanje likvidnosti vpliva nezmožnost vlaganja v modernizacijo, ki je potrebna za konkurenčnost družbe zlasti v tekoči fazi proizvodnje jekla, kjer je najsodobnejša tehnična oprema bistvenega pomena. Na nekaterih področjih, kot sta poraba energije in surovin, je bilo mogoče stroške dolgoročno znižati le z naložbami v modernizacijo, dogovorjenimi v IBP. Vendar so v obdobju 2006–2008 takšne naložbe predstavljale le 43 % cilja IBP. V letu 2008 so realizirane naložbe v tehnologijo dosegle le 1,7 % cilja IBP za navedeno leto.

Naslednji razlog za neuspeho zmanjšanje stroškov, s katerim bi se dosegla ekonomska upravičenost, je bila nizka izkoriščenost zmogljivosti v letu 2008 (30 % za proizvodnjo jekla, 20 % za polizdelke in končne izdelke), zaradi česar družba Kremikovtzi AD ni mogla zmanjšati porabe za preskrbo in surovine na izdelano enoto.

V obdobju 2006–2008 so okoljske naložbe predstavljale le 23 % cilja IBP.

Produktivnost in zaposlenost

Med letom 2008 je bilo v družbi Kremikovtzi AD zaposlenih 5190 ljudi, kar je 8 % manj kot v cilju IBP za navedeno leto. Kljub temu se stopnja produktivnosti v primerjavi z letom 2007 ni izboljšala zaradi nizkega obsega proizvodnje. Tudi v prvi polovici leta 2008, pred gospodarsko krizo, je produktivnost dosegla 20 % cilja IBP. Do konca obdobja prestrukturiranja je produktivnost dosegla 26 % cilja IBP (kar je manj kot 20 % mednarodnega standarda) ter le 13 % povprečne produktivnosti, ki so jo dosegle druge bolgarske jeklarske družbe. To je negativno vplivalo na učinkovitost in uspešnost poslovanja družbe.

2.2. Varstvo okolja

Bolgarija je zaprosila za prehodno obdobje za uporabo Direktive IPPC⁷. S tem odstopanjem bi morala družba Kremikovtzi AD pridobiti v celoti usklajeno dovoljenje do 30. oktobra 2007, ki bi vsebovalo zavezujoči časovni raspored za doseg popolne skladnosti do 31. decembra 2011. EMEPA je aprila 2007 sprejela odločitev, da ne bo izdala integralnega dovoljenja za družbo Kremikovtzi AD. Družba je vlogo ponovno predložila maja 2007. Vendar zaradi objave stečaja postopek ni bil končan.

⁷ Direktiva Sveta 96/61/ES z dne 24. septembra 1996, UL 1257, 10.10.1996, str. 26.

3. SKLEPNE UGOTOVITVE

Do konca prvotnega obdobja prestrukturiranja v letu 2006 družba Kremikovtzi AD ni uspela doseči ciljev prestrukturiranja. Izjemoma je bilo družbi podaljšano obdobje prestrukturiranja za dve leti. Kljub temu se stanje v tem času ni izboljšalo ter je na koncu privedlo do stečaja družbe.

Komisija meni, da je znatno prizadevanje družbe in njenih lastnikov bistvenega pomena za dodelitev pomoči za prestrukturiranje. Temu primerno mora družba prispevati „lastni finančni vložek“ k finančni pomoči iz javnih sredstev. Znesek lastnih naložb, na katerih je temeljil IBP za družbo Kremikovtzi AD, ni bil določen. Pomanjkanje kapitala za naložbe v modernizacijo in pomanjkanje obratnih sredstev sta bila glavna razloga, da družba ni uspela doseči ekonomske upravičenosti.

Komisija poudarja, da to dogajanje ni posledica gospodarske krize. Že v prvi polovici leta 2008 in v letu 2007 je nekaj objektov družbe obratovalo pod cilji zmogljivosti IBP, zlasti zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. Isti razlog je zaviral izvajanje programa naložb. V prvi polovici leta 2008 je na uspešnost vplivalo znatno zmanjšanje obsega in količine prodaje skupaj z vedno slabšimi operativnimi pogoji, ki so povzročali izgube. Obe merili ekonomske učinkovitosti, EBIT in EBITDA, sta že bili negativni. Stanja družbe ni mogoče utemeljiti s svetovno gospodarsko krizo, saj se je začelo slabšati že v letu 2007, ko je trg jekla doživel izjemno rast. Tudi stečajni postopek se je začel avgusta 2008, kar je pred začetkom finančne krize septembra 2008.

Glede na ugotovitve Komisija meni, da so bile določbe Protokola 2 k Evropskemu sporazumu⁸ in Sklep št. 3/2006 Pridružitvenega sveta EU-Bolgarija z dne 29. decembra 2006⁹ o spremembi tega protokola upoštevane le v zvezi z zneskom dodeljene pomoči za prestrukturiranje in neto zmanjšanjem zmogljivosti. Vendar Komisija ugotavlja, da merila prestrukturiranja (ekonomska učinkovitost, produktivnost in zmanjšanje stroškov) niso bila izpolnjena ter so bila veliko slabša od dogovorjenih ciljev.

Komisija ugotavlja, da NRP in IBP nista bila v celoti izvedena ter zato nista skladna z zahtevami iz Protokola 2.

Bolgarija je kot pravno posledico upravičenca, ki ni izpolnil ciljev prestrukturiranja, zahtevala povračilo pomoči, kot je določeno v tretjem odstavku člena 3 Protokola 2 v skladu s členom 1 Sklepa št. 3/2006 Pridružitvenega sveta EU-Bolgarija z dne 29. decembra 2006 o spremembi Protokola 2 k Evropskemu sporazumu:

„Če spremljanje izvajanja programa prestrukturiranja in načrtov pokaže, da ustrezni pogoji iz Protokola 2 k Evropskemu sporazumu in ključni ukrepi prestrukturiranja, vključno z vsemi izvedenimi naložbami, niso izpolnjeni ali da je Bolgarija v obdobju prestrukturiranja dodelila dodatno državno pomoč v korist jeklarske industrije, in zlasti podjetju Kremikovtzi AD, Bolgarija izterja od upravičenca vso pomoč, ki je bila dodeljena s kršitvijo teh pogojev pred njenim pristopom k Evropski uniji ali po njem.“

Bolgarski organi za državne pomoči so priznali obveznost izterjave, ki izhaja iz te zaveze, ter že začeli s postopkom izterjave. Nalog za izterjavo je bil v postopku stečaja izpodbijan. Komisija je podrobno pojasnila praktične in pravne posledice za bolgarske organe. Končno poročilo potrjuje prvotno oceno Komisije. Komisijo je treba zato obveščati o dogajanju v zvezi s stečajnim postopkom ter zlasti o zahtevku za povračilo državne pomoči.

⁸ UL L 358, 31.12.1994, str. 3–222.

⁹ UE-BG 1909/06 – Sklep o pristopu 3/2006.

Komisija bo hkrati izdala sklep *sui generis* v skladu z drugim odstavkom člena 3 Protokola 2, kot je določeno v členu 1 Sklepa št. 3/2006 Pridružitvenega sveta EU-Bolgarija z dne 29. decembra 2006 o spremembi Protokola 2 k Evropskemu sporazumu, ki se glasi:

„Komisija odloči, ali so program prestrukturiranja in načrti v celoti izvedeni in izpolnjujejo zahteve iz člena 9(4) Protokola 2 k Evropskemu sporazumu.“